

B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023
Civil Services (Optional) Paper-I

CSO1: Administration in Pre Independent India (New Pattern 2022)

Day and Date: Monday, 04/12/2023

Total Marks: 60

Time: 2.30 PM To 4.30 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 What was the name of the head of the Sultan's military ministry department ?
a) Diwan-e-Ariz b) Diwan-e-Insha c) Diwan-e-Kazha d) Diwan-e-Rasalat
- 2 During whose period 'Nayankar system' existed in the provincial administration system.
a) Sultanate b) Vijayanagara c) Bahamani d) Mughal
- 3 सुलतान काळात जिल्हा प्रशासनास काय म्हंटले जात होते.
अ) शिक प्रशासन ब) परगणा प्रशासन क) उमेला प्रशासक ड) खलिफा प्रशासक
- 4 What was called to Village Panchayat in Shivaji Maharaj Period?
a) Gram Sabha b) Got Sabha c) Panchayat d) None of These
- 5 Who was the link between the Sultan and the people during the Sultanate period?
a) Wazir b) Mamlik c) Qazi d) None of these
- 6 Who has called as father of Local Self Government in India?
a) Wareen Hasting b) Lord Wellesly c) Lord Bentink d) Lord Ripon
- 7 Who was enacted the Sati Bandi act ?
a) Lord Minto b) Lord Bentinck c) Sir John Shor d) Lord Wellesly
- 8 The Period of Lord Wellesly was-----
a) 1798-1805 b) 1793-1798 c) 1786-1793 d) None of These
- 9 Who was established 'Tainati Fouj'?
a) Wareen Hasting b) Lord Wellesly c) Lord Bentink d) None of These
- 10 Who was established lower courts and appellate courts?
a) Lord Canning b) Lord Clive c) Cornwallis d) Sir John Shor
- 11 The Administration of India Act, 1919 was also known as -----
a) Morle-Minto Act b) Monteguace-Chlecmsford c) Rowlet Act d) Pitts India Act
- 12 Which law provided for the establishment of UPSC?
a) Pitts India Act b) Government of India Act 1935 c) Council Act of 1909 d) None of these
- 13 Which law was passed by the British Parliament after the uprising of 1857?
a) Queen's Manifesto of 1858 b) Government of India Act, 1935 c) Pitts India Act d) None of these

- 14 Under which law did the Indian people get the right to self-government from the British government?
- a) Government of India Act of 1919 b) Government of India Act 1935 c) Council Act of 1909
d) None of these
- 15 Under what law was the federal court provided?
- a) Government of India Act 1935 b) Government of India Act of 1919 c) Pitts India Act d) None of these

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Rural system of Chhatrapati Shivaji Maharaj
- 2 Sultan Period Chief Subhadar of the Province
- 3 Dalhousie period Administrative Reforms
- 4 Act of 1892

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the rights and duties of Mughal ministers.
- 2 Explain Lord Bentinck's educational reforms.
- 3 Explain the division of powers between Centre and State as per the Act of 1935.
- 4 Discuss about the Administrative Reform Act of 1909.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain the Central administration system of Mughal period.
- 2 Explain the importance of Lord Warren Hastings administrative work.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 सुलतान कालीन सैन्य मंत्रालय विभागाच्या प्रमुखाला काय म्हंटले जात होते.
अ) दिवाण - ए- अरिझ ब) दिवाण - इ- काझा क) दिवाण - इ- इन्शा ड) दिवाण - इ – रसालत
- 2 कोणाच्या कालखंडात प्रांतीय प्रशासन व्यवस्थेत 'नायंकर व्यवस्था' अस्तित्वात होती.
अ) सुलतानशाही ब) विजयनगर क) बहामनी ड) मुघल
- 3 What was called the district administration during Sultan period.
a) Shik Administration b) Pargana Administration c) Umela Administrator d) Khalifa Administrator
- 4 शिवकालीन गाव पंचायाला काय म्हंटले जात होते?
अ) ग्राम सभा ब) गोत सभा क) पंचायत ड) यापैकी नाही
- 5 सुलतान काळात सुलतान आणि प्रजा यांच्यात दुवा कोण होता?
अ) वजीर ब) मामलिक क) काझी ड) यापैकी नाही

- 6 भारतातील स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा जनक कोणास म्हणतात?
 अ) वॉरेन हेस्टिंग ब) लॉर्ड वेलस्ली क) लॉर्ड बेंटिंग ड) लॉर्ड रिपन
- 7 सतीबंदी कायदा कोणी केला?
 अ) लॉर्ड मिंटो ब) लॉर्ड बेंटिंग क) सर जॉन शोर ड) लॉर्ड वेलस्ली
- 8 लॉर्ड वेल्सलीचा कालखंड ----- होता ?
 अ) १७९८-१८०५ ब) १७९३-१७९८ क) १७८६-१७९३ ड) यापैकी नाही
- 9 तैनाती फौजेची स्थापना कोणी केली?
 अ) वॉरेन हेस्टिंग ब) लॉर्ड वेलस्ली क) लॉर्ड बेंटिंग ड) यापैकी नाही
- 10 कनिष्ठ न्यायालये आणि अपील न्यायालये कोणी स्थापन केली?
 अ) लॉर्ड कनिंग ब) लॉर्ड क्लाइव क) कॉर्नवालीस ड) सर जॉन शोर
- 11 १९१९ चा भारत प्रशासन कायदा ----- नावाने ओळखला जातो.
 अ) मोर्ले-मिंटो कायदा ब) मोंटेग्यु-चेम्सफोर्ड कायदा क)
- 12 यू.पी.एस.सी. स्थापनेची तरतूद कोणत्या कायद्याने करण्यात आली?
 अ) पिट्स इंडिया कायदा ब) १९३५ चा भारत सरकार कायदा क) १९०९ चा कौन्सिलचा कायदा ड) यापैकी नाही
- 13 १८५७च्या उठवानंतर ब्रिटीश संसदेने कोणता कायदा पास केला?
 अ) राणीचा जाहीरनामा, १८५८ ब) १९३५ चा भारत सरकार कायदा क) पिट्स इंडिया कायदा ड) यापैकी नाही
- 14 कोणत्या कायद्यानुसार भारतीय जनतेला स्वयंशासनाचा अधिकार ब्रिटीश शासनाकडून मिळाला?
 अ) १९१९ चा भारत प्रशासन कायदा ब) १९३५ चा भारत सरकार कायदा क) १९०९ चा कौन्सिलचा कायदा ड) यापैकी नाही
- 15 कोणत्या कायद्यानुसार संघीय न्यायालयाची तरतूद करण्यात आली?
 अ) १९३५ चा भारत सरकार कायदा ब) १९१९ चा भारत प्रशासन कायदा क) पिट्स इंडिया कायदा ड) यापैकी नाही

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- छत्रपती शिवाजी महाराजांची ग्रामीण व्यवस्था
- सुलतानकालीन प्रांतातील प्रमुख सुभेदार
- डलहौसीकालीन प्रशासकीय सुधारणा
- १८९२ चा कायदा

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- मुघलकालीन मंत्र्यांचे अधिकार व कर्तव्ये स्पष्ट करा.
- लॉर्ड बेंटीक यांच्या शिक्षण विषयक सुधारणा स्पष्ट करा.
- १९३५ च्या कायद्यानुसार केंद्र आणि राज्य यामध्ये केलेली अधिकाराची विभागणी स्पष्ट करा.
- १९०९ च्या प्रशासकीय सुधारणा कायद्याची चर्चा करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- मुघलकालीन केंद्रीय प्रशासकीय व्यवस्था स्पष्ट करा.
- लॉर्ड वॉर्नहेस्टींगच्या वॉरेन हेस्टींग प्रशासकीय कार्याचे महत्त्व विशद करा.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 सुलतान कालीन सैन्य मंत्रालय विभागाच्या प्रमुखाला काय म्हंटले जात होते.
अ) दिवाण - ए- अरिझ ब) दिवाण - इ- काझा क) दिवाण - इ- इन्शा ड) दिवाण - इ - रसालत
Option 1
- 2 कोणाच्या कालखंडात प्रांतीय प्रशासन व्यवस्थेत 'नायंकर व्यवस्था' अस्तित्वात होती.
अ) सुलतानशाही ब) विजयनगर क) बहामनी ड) मुघल
Option 1
- 3 What was called the district administration during Sultan period.
a) Shik Administration b) Pargana Administration c) Umela Administrator d) Khalifa Administrator
Option 1
- 4 शिवकालीन गाव पंचायत्ता काय म्हंटले जात होते?
अ) ग्राम सभा ब) गोत सभा क) पंचायत ड) यापैकी नाही
Option 2
- 5 सुलतान काळात सुलतान आणि प्रजा यांच्यात दुवा कोण होता?
अ) वजीर ब) मामलिक क) काझी ड) यापैकी नाही
Option 1
- 6 भारतातील स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा जनक कोणास म्हणतात?
अ) वॉरेन हेस्टिंग ब) लॉर्ड वेलस्ली क) लॉर्ड बेंटिंग ड) लॉर्ड रिपन
Option 4
- 7 सतीबंदी कायदा कोणी केला?
अ) लॉर्ड मिंटो ब) लॉर्ड बेंटिंग क) सर जॉन शोर ड) लॉर्ड वेलस्ली
Option 2
- 8 लॉर्ड वेल्सलीचा कालखंड ----- होता ?
अ) १७९८-१८०५ ब) १७९३-१७९८ क) १७८६-१७९३ ड) यापैकी नाही
Option 1
- 9 तैनाती फौजेची स्थापना कोणी केली?
अ) वॉरेन हेस्टिंग ब) लॉर्ड वेलस्ली क) लॉर्ड बेंटिंग ड) यापैकी नाही
Option 2
- 10 कनिष्ठ न्यायालये आणि अपील न्यायालये कोणी स्थापन केली?
अ) लॉर्ड कनिंग ब) लॉर्ड क्लाइव क) कॉर्नवालीस ड) सर जॉन शोर
Option 3
- 11 १९१९ चा भारत प्रशासन कायदा ----- नावाने ओळखला जातो.
अ) मोर्ले- मिंटो कायदा ब) मॉटेग्यु-चेम्सफोर्ड कायदा क)
Option 2
- 12 यू.पी.एस.सी. स्थापनेची तरतूद कोणत्या कायद्याने करण्यात आली?
अ) पिट्स इंडिया कायदा ब) १९३५ चा भारत सरकार कायदा क) १९०९ चा कौन्सिलचा कायदा ड)
Option 2

13 १८५७च्या उठवानंतर ब्रिटीश संसेदेने कोणता कायदा पास केला?

अ) राणीचा जाहीरनामा, १८५८ ब) १९३५ चा भारत सरकार कायदा क) पिट्स इंडिया कायदा ड) यापैकी नाही

Option 1

14 कोणत्या कायदानुसार भारतीय जनतेला स्वयंशासनाचा अधिकार ब्रिटीश शासनाकडून मिळाला?

अ) १९१९ चा भारत प्रशासन कायदा ब) १९३५ चा भारत सरकार कायदा क) १९०९ चा कौन्सिलचा कायदा ड) यापैकी नाही

Option 2

15 कोणत्या कायदानुसार संघीय न्यायालयाची तरतूद करण्यात आली?

अ) १९३५ चा भारत सरकार कायदा ब) १९१९ चा भारत प्रशासन कायदा क) पिट्स इंडिया कायदा ड) यापैकी नाही

Option 1

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 छत्रपती शिवाजी महाराजांची ग्रामीण व्यवस्था

Ans:

2 सुलतानकालीन प्रांतातील प्रमुख सुभेदार

Ans:

3 डलहौसीकालीन प्रशासकीय सुधारणा

Ans:

4 १८९२ चा कायदा

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 मुघलकालीन मंत्र्यांचे अधिकार व कर्तव्ये स्पष्ट करा.

Ans:

2 लॉर्ड बेंटीक यांच्या शिक्षण विषयक सुधारणा स्पष्ट करा.

Ans:

3 १९३५ च्या कायदानुसार केंद्र आणि राज्य यामध्ये केलेली अधिकाराची विभागणी स्पष्ट करा.

Ans:

4 १९०९ च्या प्रशासकीय सुधारणा कायद्याची चर्चा करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक).

१५

1 मुघलकालीन केंद्रीय प्रशासकीय व्यवस्था स्पष्ट करा.

Ans:

2 लॉर्ड वॉर्नहेस्टींगच्या वॉरेन हेस्टींगज प्रशासकीय कार्याचे महत्त्व विशद करा.

Ans:
